

Buskebrura.

Det var en gang en enkemann som hadde en sønn og en datter efter den første konen sin. Begge var de snilde barn, og begge holdt de hjertelig av hverandre.

Om en tid giftet mannen sig igjen. Da fikk han en enke, som hadde en datter efter den første mannen; hun var både stygg og slem, og det var moren også. Fra den stund den nye konen kom i huset, var det ikke fred å få for mann-barna i noen ro eller krok, og så tenkte gutten det var best å dra ut i verden og prøve å tjene sitt brød selv. Da han hadde gått en tid, kom han til kongsgården; der fikk han tjeneste hos stallmesteren, og hev og hendig var han, så hestene han stelte, var så feite og blanke at det skinte i dem.

Men søsteren som var igjen hjemme, hadde det verre enn vondt. Både stemoren og kjer-ringdatteren var efter henne, hvor hun gikk og stod, og skjelte og smelte, og aldri hadde hun en times fred; alt det tyngste arbeidet måtte hun

gjøre, vondord fikk hun seint og tidlig, og lite mat til.

En dag hadde de sendt henne til bekken efter vann. Så kom det et stygt fælt hode op over vass-skorpa.

«Vask mig du!» sa hodet.

«Ja, jeg skal gjerne vaske dig,» sa manddatteren, og tok på å gni og vaske det stygge ansiktet; men et fælt arbeide syntes hun det var.

Da hun vel hadde gjort det, kom det et annet hode op i vass-skorpa, det var enda fælere.

«Børst mig du!» sa hodet.

«Ja, jeg skal gjerne børste dig,» sa jenta, og gav sig i kast med hårtustene, men noe morosamt arbeide kan du nok vite det ikke var.

Da hun hadde gjort fra sig det, kom det et enda fælere og styggere hode op i vass-skorpa.

«Kyss mig du!» sa hodet.

«Ja, jeg skal kysse dig,» sa manddatteren, og det gjorde hun også; men hun syntes det var det verste arbeidet hun hadde gjort i sitt liv.

Så snakket det ene hodet til det andre, og de spurte hverandre hvad de skulde gjøre med den som var så godvis.

«At hun blir den fineste jente som til er, og så hvitlett som den lyse dag,» sa det første hodet.

«At der drysser gull av håret hver gang hun børster sig,» sa det andre.

«At det faller gull av munnen hver gang hun taler,» sa det tredje hodet.

Da nå manndatteren kom hjem så vakker og lyslett som dagen, blev stemoren og datteren hennes enda argere, og verre enda blev det da hun talte, og de så det falt gullpenger av munnen hennes. Stemoren blev så flygende gal, at hun jagde manndatteren til grisehuset, der skulde hun

være med gullstasen sin, men inn i stua fikk hun ikke lov å sette sin fot.

Det varte nå heller ikke lenge før moren vilde ha rettedatteren til bekken efter vann. Da hun kom der med bottene sine, kom det første hode op i vass-skorpa.

«Vask mig du!» sa det.

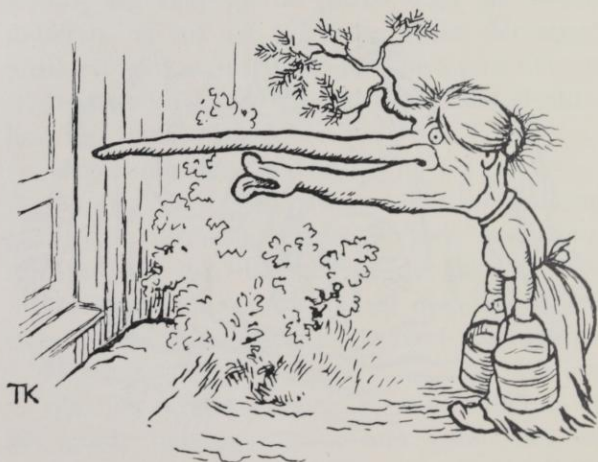
«Rakkeren vaske dig!» svarte rettedatteren.

Så kom det andre op.

«Borst mig du!» sa hodet.

«Rakkeren børste dig!» sa rettedatteren.
Så det til bunns, og det tredje hodet op.
«Kyss mig du!» sa hodet.

«Rakkeren kysse dig, din muletrut!» sa jenta.
Så snakket hodene igjen til hverandre, og
spurte hvad de skulde gjøre ved den som var

Da hun kom hjem, ropte hun inn: «Lukk op!» sa hun.

så vrangvis; og så blev de samrådd om at hun
skulde ha fire alens nese og tre alens trut og
ei tollbuske midt i skallen, og hver gang hun
snakket, skulde det falle aske ut av munnen på
henne.

Da hun kom hjem til stuedøra med vass-
høttene, ropte hun inn til moren: «Lukk op!» sa
hun.

«Lukk op sjøl, rettedatter mi!» sa moren.

«Jeg når ikke fram for nesa!» sa datteren.

Da moren kom ut og fikk se henne, kan en nok vite hvordan hun blev til mote, og hvordan hun skreik og bar sig; men nesa og truten blev ikke mindre for det.

Bror til manndatteren som tjente i kongsgården, hadde tegnet av søsteren; det skilderiet hadde han med sig, og hver morgen og aften lå han på kne foran skilderiet og bad til vor Herre for søsteren, så glad var han i henne. De andre stallguttene hadde hørt dette; så kikket de gjennom nøkkelhullet inn i kammerset hans, og så at han lå på kne for et skilderi der. Så satte de ut at gutten hver morgen og aften lå og bad til et avgudsbillede han hadde, og til sist gikk de til kongen, og bad han skulde kike gjennom nøkkelhullet inn til gutten, så skulde han få se. Kongen vilde ikke tro det; men langt om lenge fikk de ham overtalt, og han lurte sig på tærne bort til døren og kiket. Jo, han så gutten ligge på kne, og billedet hang på veggen, og hendene hadde han kneppt ihop.

«Lukk op!» ropte kongen.

Men gutten hørte ikke.

Så ropte kongen andre gangen; men gutten bad så hjertelig at han ikke hørte det enda.

«Lukk op, sier jeg!» ropte kongen igjen, «det er jeg som vil inn.»

Ja, så sprang gutten til døren og læste op,

og i skyndingen glemte han å gjemme skilderiet. Da kongen kom inn og fikk se det, blev han stående som fjetret, og kunde ikke røre sig av flekken, så vakkert syntes han billedet var.

«Så vakkert et kvinnfolk finnes ikke i verden,» sa kongen.

Men gutten fortalte at det var søster hans, som han hadde tegnet av, og var hun ikke vakrere, så var hun slett ikke styggere, sa han.

«Ja, er hun så vakker, så vil jeg ha henne til dronning,» sa kongen, og befalte gutten at han skulde reise hjem efter henne på flygende timen, og endelig ikke være lenge om veien. Gutten lovte han skulde skynde sig alt han kunde, og reiste avsted fra kongsgården.

Da broren kom hjem og skulde hente søster si, vilde stedmoren og rettedatteren hennes også være med. De reiste da allesammen, og manddatteren hadde med sig et skrin, som hun hadde gullet sitt i, og en hund som hette Lille Kaværn; de to tingene var hele morsarven hennes. Da de hadde reist en stund, skulde de over sjøen, og broren satte sig bak ved roret, og moren og begge stesøstrene satt fremme i båten, og så seilte de både langt og lenge.

Om en tid kunde de se en strand. «Der dere ser den hvite stranden, skal vi i land,» sa broren og pekte utover sjøen.

«Hvad er det bror min sier?» spurte manddatteren.

«Han sier du skal kaste skrinet ditt uti,» sa stemoren.

«Ja, når min bror sier det, får jeg vel gjøre det,» sa manndatteren, og så kastet hun skrinet.

Da de nå hadde seilt en stund igjen, pekte broren igjen utover sjøen. «Der ser dere slottet vi skal til,» sa han.

«Hvad er det bror min sier?» spurte manndatteren.

«Nå sier han du skal kaste hunden din på sjøen,» svarte stemoren.

Manndatteren gråt og var ille ved, for Lille Kaværn var det kjæreste hun hadde i verden, men endelig kastet hun den overbord.

«Når min bror sier det, får jeg vel gjøre det; men Gud skal vite hvor nødig jeg kaster dig ut, Lille Kaværn!» sa hun.

Så seilte de et godt stykke igjen.

«Der ser du kongen kommer for å ta imot dig,» sa broren og pekte imot stranden.

«Hvad er det bror min sier?» spurte søsteren igjen.

«Nå sier han du skal skynde dig og kaste dig selv uti,» svarte stemoren.

Hun bar sig ille og gråt; men når bror hennes sa det, syntes hun, hun måtte gjøre det, og så hoppet hun i sjøen.

Da de nå kom til kongsgården, og kongen fikk se den fæle brura med fire alens nese og tre alens trut og ei buske midt i skallen, blev han rent

fælen; men bryllupet var ferdig, både med brygg og med bakst, og bryllupsfolkene satt og ventet og så måtte kongen ta henne, slik hun var. Men vond og vill var han, det kan ikke noen fortenke ham i, og derfor lot han gutten kaste i ormegården.

Første torsdagskvelden efter kom det en vakker jomfru inn på kjøkkenet i kongsgården, og bad kokkejenta som lå der, så vakkert om å få låne en børste. Det fikk hun, og så børstet hun håret sitt så gullet dryppet. En liten hund fulgte med henne, og til den sa hun: «Gå ut, Lille Kaværn, og se om det snart er dagen!» Det sa hun tre ganger, og den tredje gangen hun sendte ut hunden, var det ved de tider det tok til å gråne. Da måtte hun bort, men med det samme hun gikk sa hun:

«Hutt! du stygge buskebrur,
som skal ligge i kongens arm!
Jeg i grus og sand,
og min bror i ormegården, foruten gråt!»

«Nå kommer jeg igjen to ganger til, og så aldri mer,» sa hun.

Om morgenen fortalte kokkejenta det hun hadde sett og hørt, og så sa kongen at neste torsdagskvelden vilde han selv våke i kjøkkenet og se om det var sant, og da det vel hadde tatt til å mørkne, så kom han ut i kjøkkenet til jenta. Men alt han gned øinene og prøvde å holde sig

«Nå kommer jeg igjen én gang, og så aldri mer,» sa hun.

våken, så hjalp det ikke; for buskebrura trallet og sang, så øinene hans seg ihop, og da den vakre jomfruen kom, sov han så han snorket. Likesom første gangen fikk hun lånt en børste og børstet håret sitt med den så gullet dryppet, og så sendte hun ut hunden tre ganger, og da det lysnet gikk hun. Med det samme hun gikk, sa hun de samme ordene som gangen før:

«Hutt! du stygge buskebrur,
som skal ligge i kongens arm!
Jeg i grus og sand,
og min bror i ormegården, foruten gråt!»

«Nå kommer jeg igjen én gang, og så aldri mer,» sa hun.

Den tredje torsdagskvelden vilde kongen våke igjen. Da satte han to mann til å holde sig, en under hver arm, de skulde riste ham og nappe i ham hver gang han vilde til å sovne, og to mann satte han til vakt over buskebrura. Men da det led utpå kvelden, tok buskebrura igjen på å tralle og synge, så øinene hans holdt på å lukke sig, og hodet hang ned til den ene siden. Så kom den vakre jomfruen og fikk børsten og børstet håret sitt så gullet dryppet, og så sendte hun ut Lille Kaværn, for å se om det snart var dagen, og det gjorde hun tre ganger. Tredje gangen tok det til å lysne, da sa hun:

«Hutt! du stygge buskebrur,
som skal ligge i kongens arm!
Jeg i grus og sand,
og min bror i ormegården, foruten gråt!»

«Nå kommer jeg aldri igjen mere,» sa hun, og så vilde hun gå. Men de to mann som holdt kongen under armene, grep over hendene hans og klemte kniven inn i neven på ham, og så fikk han skåret henne i veslefingeren, så mye at hun blev blodvekket.

Da var rette bruden frelst, og kongen våknet; hun fortalte ham hvordan alt hadde gått til, og hvordan stemoren og kjerringdatteren hadde sveket henne. Straks blev bror hennes tatt ut av ormegården — ham hadde ormene ikke gjort minste skade — og stemoren og rettedatteren hennes blev kastet der ned i steden. Men ingen kan si så glad kongen var, da han blev av med den stygge buskebrura, og fikk igjen en dronning som var så vakker og lys som selve dagen. Nå blev det rette bryllupet gjort, og det så det blev hørt og spurt over sju kongeriker; kongen og bruden hans kjørte til kirke, og Lille Kaværn satt også i vognen. Da vielsen var over, kjørte de hjem igjen, men siden var ikke jeg med dem lenger.